

Rekomendacijos

KAIP UGDYTI VAIKO TAISYKLINGĄ KALBĄ

Kasdienis tėvų bendravimas su vaiku taisyklinga, aiškia, vaizdinga, bet nesudėtinga kalba – geriausias būdas visapusiškai ugdyti vaikų kalbą ankstyvojoje vaikystėje ir vėlesniais metais. Kuo daugiau ir įvairiau bendrausime su vaiku, tuo anksčiau ir tiksliau jis įsisavins fonetinę, gramatinę kalbos sandarą. Neišlavėjusi foneminė klausos labai apsunkina vaikų žodyno, gramatinės kalbos sandaros, rišliosios kalbos vystymąsi.

ARTIKULIACINIO APARATO LAVINIMO PRATIMAI

Pūtimo pratimai

- Pučiami balionai, vėjo malūnėlis, muilo burbulai, vatos gabaliukas.

Liežuvio mankšta

- Garsiai virpinti lūpas (“arkliuko prunkštimas”).

- Pliaukšėti liežuvio, stengiantis jį kiek galima aukščiau pakelti ir prispausti prie kietojo gomurio (arkliukas bėga).

- Liežuvio laižomos viršutinė ir apatinė lūpos (skani uogienė).

- Išsižioti ir pakėlus liežuvį prie viršutinių dantų alveolių, greitai tarti vieną iš šių junginių ttt... arba ddd... Tariant stipri oro srovė pučiama į liežuvio galiuką ir pirštu greitai braukoma po liežuvio stengiantis jį suvirpinti. Jei liežuvis įtemptas ir oro srovė pakankamai stipri, pasigirsta trr... arba drr...

Lūpų mankšta

- Viršutiniais dantimis kramtoma apatinė lūpa (tvorelė).

- Sukandus dantis, lūpos įtempiamos į šalis, po to atkišus į priekį, tariami garsai y – ū – y – ū, taip mėgdžiojama gaisrinės sirena (Policija)

FONEMINĖS KLAUSOS UGDYMAS

„Atspėk garsą“

1. Rodomi žaislai ir klausomasi jų skleidžiamų garsų.
2. Vaikas užsimerkęs iš klausos nustato, kuris daiktas ar žaislas skleidė garsą.
3. Mėgdžiojami įvairūs gyvūnų, daiktų ir aplinkos garsai (kaip mūkia karvė, kukuoja gegutė, skamba varpelis, mušamas būgnas ir kt.).

„Sugauk garsiuką“

Vaikas arba suaugusysis pasirenka, kokį garsą (a, o, ū, y, e, é ar kitus) „gaudys“. Suaugusysis lėtai taria įvairius garsus, o vaikas, išgirdęs pasirinktą garsą, suploja rankomis. Garsų tarimo tempą galima keisti. Vyresnioji logopedė Dovilė Raudytė

„Išpėk žodį“

Sakoma: „Sugalvojau žodį. Jo pradžia yra LĖ. Koks tai galėtų būti žodis?“ (lėlė, lėktuvas, lėtas, lėkštas ir pan.).

ŽAIDIMAI RIŠLIOSIOS KALBOS UGDYMU

Žaidimas „Aiskauda“

Ant stalo išdėstomi žaislai – daktaras Aiskauda ir ligoniai (pavyzdžiui): gandras, lapė, barsukas, gaidys, stirna, vilkas, lokys, dramblys.

Ligoniams užklijuota tvarsčiu arba sutvarstyta kuri nors kūno dalis. Vaikas ima žaislą, „veda“ jį pas daktarą Aiskauda ir sako: „Drambiui skauda straublį“, „Gandruui skauda snapą“, „Gaideliui skauda sparną“, „Stirnaitei skauda ausį“, „Lapei skauda snukutį“, „Barsukui skauda koją“, „Vilkui skauda sprandą“.

Vaiko klausama: „Kam daktaras Aiskauda aptvarstė koją?“, „Kam uždėjo kompresą ant ausies?“, „Kam davė mikstūros?“, „Kam patepė snukutį?“, „Kam suleido vaistų“, „Kam davė tabletes?“, „Ką paguldė į ligoninę?“

Vaikas atsako: „Daktaras Aiskauda aptvarstė koją barsukui“ ir pan.

Žaidimas „Kur nusileido plunksnelė?“

Ant stalo daiktai arba paveikslėliai:

saldainis, obuolys, slyva, bandelė, lėkštė, puodelis, šaukštelis, peilis, statulėlė, laiškas, gėlė, lapas ir t.t. Sutariama, ant kokių daiktų nukritusi plunksnelė taps „stebuklinga“.

Vaikai turi įvairių spalvų, bei atspalvių plunksnes:

geltoną, baltą, pilką, žalią, mėlyną, melsvą, gelsvą, žalsvą.

Jas meta į viršų ir sako:

-Pilka plunksnelė nusileido ant obuolio.

Jei nepataiko, sakoma – plunksnelė nusileido ant stalo.

NAUDINGI ŽAIDIMAI INTERNETE

- <http://vilniauslogopedai.wixsite.com/vilniauslogopedai>

Svetainė skirta logopedams, mokytojams, tėvams ir jų vaikams. Ji suteiks pagalbą lavinant taisyklingą vaikų kalbą, įveikiant įvairius kalbėjimo ir kalbos sutrikimus ikimokyklinio, priešmokyklinio ir jaunesniojo mokyklinio amžiaus vaikams.

- www.ziburelis.lt.

Lietuviška mokomoji programėlė, skirta ikimokykliniam, pradiniam ir specialiajam vaikų ugdymui. Nuotaikingos ir įdomios lavinamosios veiklos atlieka konkrečias mokomąsias funkcijas, o kartu skatina mąstyti, vertinti, lavina dėmesį ir atmintį, plėtoja kalbą ir žodyną.

- http://www.frepy.eu/part_lt.html

Padedą lavinti skirtingus kalbos įgūdžius skirtingais vaiko amžiaus tarpsniais (nuo 5 iki 8 metų).

Literatūra:

- A.Garšvienė, R. Ivoškuvienė (1993). Logopedija
- A. Andrijanova, S.Vilkienė (2016) Garsų tarimo įtvirtinimas.
- A.Andrijanova, S.Vilkienė (1990). Garsų tarimas.